

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра маркетингу та логістики

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

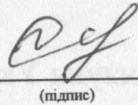
Статистика та теорія економічного аналізу (ОК 18)

(назва та статус (обов'язковий))

Реалізується в межах освітньої програми **Економіка**
за спеціальністю: 051 «**Економіка**»
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми

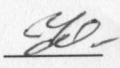
Розробник:

(підпис)

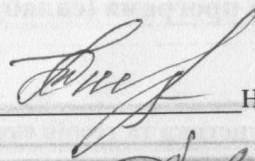
Ірина ОНОПРІЄНКО, к.е.н., доцент

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри маркетингу та логістики	протокол від 16.06. 2025 № 18
	Завідувачка кафедри Наталія МАКАРЕНКО (підпис)

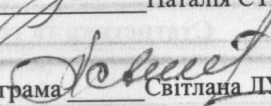
Погоджено:

Гарант освітньої програми

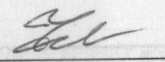
Наталія СТРОЧЕНКО

Декан факультету, де реалізується освітня програма

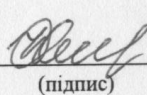

Світлана ЛУКАШ

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

Світлана КОШЧИНЕЦЬ
(ПБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 18.08 2025 р.

	1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ			
1.	Назва ОК	Статистика та теорія економічного аналізу		
2.	Факультет/ кафедра	Економіки і менеджменту. Кафедра маркетингу та логістики		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОПП Економіка 051 «Економіка» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Кваліфікація: бакалавр з економіки		
5.	Рівень НРК	6 рівень		
6.	Семестр та тривалість вивчення	1-15 тижнів, 3 семестр, 4 семестр		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) Денна		
		Лекційні 1с-30 2с-16	Практичні /семінарські 1с-14 2с-30	Лабораторні 1с-31 2с-29
9.	Мова навчання	українська		
10.	Викладач/Координатор ОК	к.е.н., доцент Онопрієнко І.М..		
11.	Контактна інформація	Онопрієнко І.М ауд. 214е. Iryna.onopriienko@snau.edu.ua консультація кожен вівторок о 13.00		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Викладання курсу «Статистика та теорія економічного аналізу» передбачає ознайомлення студентів із теорією статистики та економічного аналізу, методикою розрахунку основних статистичних показників та методами обробки статистичної та економічної інформації для дослідження суспільних явищ. Зміст програми спрямований на оволодіння студентами знаннями та уміннями організації проведення статистичного спостереження. Метою курсу є дослідження соціально-економічних явищ і процесів, їх кількісної та якісної сторони.		
13.	Мета освітнього компонента	Вивчення дисципліни є формування у студентів знань з основ статистики та теорії економічного аналізу та набуття відповідних умінь та навичок обробки статистичної та іншої інформації.		
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні ОК: мікроекономіка, макроекономіка 2.Освітній компонент є основою для вивчення ОК: Економіка підприємства, фінанси, гроші та кредит		
15.	Політика академічної доброчесності	Студенти повинні чітко дотримуватися вимог «Положення про академічну доброчесність СНАУ». Недопустимим є списування під час контрольних робіт та іспиту. При використанні засобів інформації, має бути здійснено посилання на використане джерело. Усі виконані самостійні роботи (реферати, індивідуальні завдання) перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту за виконання вимог щодо посилань (допускається не більше 40 % текстових запозичень. Реагування відповідно до нормативних документів СНАУ про		

		академічну доброчесність учасників освітнього процесу. https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/
16.	Ключові слова	Статистика, теорія економічного аналізу, аналіз, збір даних, цифри, таблиці, графіки
17.	Посилання на курс на навчальній платформі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=316

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹						Як оцінюється РНД
	ПРН 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	ПРН 10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.	ПРН 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та їх застосуванням сучасного методичного інструментарію	ПРН12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.	ПРН13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.	ПРН16. Здатність моделювати та оптимізувати господарські рішення аграрних підприємств із застосуванням ІТ-технологій.	
ДРН 1. Збирати необхідну статистичну інформацію, показники економічної діяльності, на основі використання необхідного аналітичного і методичного статистико-економічного інструментарію	*	*	*	*	*	*	зріз знань, тести, опитування. Письмове оцінювання.
ДРН 2. Аналізувати економічні явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення економічної діяльності формування банків даних у сфері економіки на основі використання статистико-економічних показників і	*	*	*	*	*	*	Тест множинного вибору Розв'язування ситуаційних задач. Презент

¹ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

методів.							ація та захист результатів дослідження
ДРН 3. . Виявляти залежності та взаємодії між суб'єктами економічних відносин на основі використання статистичних методів та методів економічного аналізу та прогнозувати показники, що характеризують стан торговельної та біржової систем.	*	*	*	*	*	*	
ДРН 4. Досліджувати та аналізувати вплив різних факторів на зміну фінансових страхових та фондових явищ за допомогою методів економічного аналізу	*	*	*	*	*	*	

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу (Денна/заочна)				Рекомендована література ²
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Предмет, метод основні поняття статистики. Загальне уявлення про статистику і відомості з її історії. Особливості статистики. Предмет статистики. Статистичні категорії. Статистична сукупність. Статистичні ознаки та їх класифікація. загальні поняття про статичну методологію. Організація і завдання статистики	2	2		5	Основні джерела:1,2,3,5,6,7 Інші джерела:1,2 Методичне забезпечення:1,2,3
Тема 2.Статистичне спостереження. Поняття статистичного спостереження та його складові. Класифікація статистичного спостереження за різними ознаками. Програмно-методологічні питання статистичного спостереження. Організаційні питання статистичного спостереження, форми статистичного спостереження у економіки. Види та способи спостереження. Помилки	2	2		5	Основні джерела:1,2,3,5,6,7 Інші джерела:1,2 Методичне забезпечення:1,2,3

²Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

спостереження та способи їх виправлення.					
Тема 3. Зведення і групування статистичних даних. Поняття про статистичне зведення. Види зведення. Статистичне групування. Види групування. Основні питання методології статистичних групувань в сфері управління. Методика проведення аналітичного групування. Ряди розподілу. Статистичні таблиці, їх значення в статистиці, види таблиць, вимоги до побудови таблиць. Графічні способи зображення статистичних даних. Види графіків.	2	2		5	Основні джерела:1,2,3,5,6,7 Інші джерела:1,2 Методичне забезпечення:1,2,3
Тема 4. Абсолютні та відносні величини. Абсолютні величини, поняття та види. Відносні величини, поняття, їх суть та форми вираження. Види відносних величин та способи їх обчислення.	4	4		5	Основні джерела:1,2,3,5,6,7 Інші джерела:1,2 Методичне забезпечення:1,2,3
Тема 5. Середні величини та показники варіації. Поняття про середні величини та їх значення в статистиці. Види середніх величин та способи їх обчислення у сфері управління. Середня арифметична проста та зважена, її математичні властивості. Середня гармонічна та умови її застосування. Поняття варіації та показники варіації. Статистичні характеристики варіації. Види дисперсій.	4	4		5	Основні джерела:1,2,3,5,6,7 Інші джерела:1,2 Методичне забезпечення:1,2,3
Тема 6. Вибіркове спостереження. Вибіркове спостереження, причини та умови його застосування. Методи і способи відбору одиниць. Обчислення середньої та граничної помилок та необхідної чисельності вибірки.	4	4		5	Основні джерела:1,2,3,5,6,7 Інші джерела:1,2 Методичне забезпечення:1,2,3
Тема 7. Ряди динаміки. Поняття рядів динаміки, їх елементи та правила побудови. Показники рядів динаміки. Середні величини рядів динаміки. Основні прийоми аналізу рядів динаміки у сфері та управління. Вирівнювання рядів динаміки. Механічне та аналітичне вирівнювання рядів динаміки. змикання рядів динаміки.	4	4		5	Основні джерела:1,2,3,5,6,7 Інші джерела:1,2 Методичне забезпечення:1,2,3

Екстраполяція та інтерполяція в статистиці. Статистичне вивчення сезонних коливань.					
Тема 8. Індекси. Поняття про статистичні індекси та завдання індексного методу аналізу, класифікація їх за різними ознаками. Форми індексів і способи їх розрахунку сфері управління. Методологічні основи побудови індивідуальних та загальних індексів. Агрегатні індекси. Середньозважені індекси. Індекси середніх величин. Система взаємозалежних індексів і визначення впливу окремих факторів. індекси з постійними і змінними вагами. Територіальні індекси. Індекси середнього рівня.	4	4		5	Основні джерела: 1,2,3,5,6,7 Інші джерела: 1,2 Методичне забезпечення: 1,2,3
Тема 9. Статистичні методи вимірювання зв'язку. Види взаємозв'язків між явищами у сфері економіки та управління. Кореляційний аналіз. Парна (проста) кореляція та її характеристики. Криволінійна кореляція та її види. Множинна кореляція та її характеристики. Дисперсійний аналіз. Непараметричні методи виявлення та вимірювання зв'язків.	6	4		5	Основні джерела: 1,2,3,5,6,7 Інші джерела: 1,2 Методичне забезпечення: 1,2,3
Тема 10. Економічний аналіз в ринкових умовах. Економічний аналіз як складова економічної науки. Основні етапи розвитку економічного аналізу. Предмет і об'єкти економічного аналізу. Завдання економічного аналізу. Основні категорії економічного аналізу. Види економічного аналізу. Аналітичний метод дослідження та його особливості. Метод економічного аналізу. Методика економічного аналізу. Загальна та часткова методики економічного аналізу. Елементи методики економічного аналізу. Етапи економічного аналізу. Евристичні прийоми. Етапи процедури експертного аналізу.	4	4		5	Основні джерела: 4,8,9,10 Інші джерела: 2,3 Методичне забезпечення: 1,2,3
Тема 11. Інформаційна база та організація економічного аналізу. Характеристика і класифікація	4	4		5	Основні джерела: 4,8,9,10 Інші джерела: 2,3 Методичне

джерел інформації. Вимоги до організації інформаційного забезпечення. Підготовка, аналітична обробка інформації та документальне оформлення результатів аналізу. Організація та послідовність проведення економічного аналізу.					забезпечення:1,2,3
Тема 12. Методи та прийоми економічного аналізу. Метод економічного аналізу і його особливості. Класифікація прийомів і способів обробки економічної інформації. Традиційні прийоми економічного аналізу. Основні етапи і моделі детермінованого факторного аналізу. Прийоми факторного аналізу. Математичні методи в економічному аналізі. Сутність та використання в аналізі балансового методу. Сутність та галузь застосування прийомів елімінування	6	6		5	Основні джерела:4,8,9,10 Інші джерела:2,3 Методичне забезпечення:1,2,3
Всього	46	44		60	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН 1.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок
ДРН 2.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок
ДРН 3.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок
ДРН 4.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок

*За умови змін процесу навчання

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання 3 семестр -залік	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Підсумкове письмове оцінювання за темами Максимальна оцінка по першому теоретичному рубіжному контролю - 20 балів Максимальна оцінка по другому теоретичному рубіжному контролю - 20 балів	40 балів/40%	3-й, 11-й тиждень
2.	Виконання завдань у робочому зошиті на практичних заняттях (розрахунок, написання висновків та пропозицій, підготовка презентації, захист)	30 балів/30%	6-й,-13-й тиждень
3.	Тест множинного вибору	30 балів/30%	Згідно графіку здачі

№	Методи сумативного оцінювання 4 семестр -екзамен	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Підсумкове письмове оцінювання за темами Максимальна оцінка по першому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів Максимальна оцінка по другому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів	20 балів/20%	3-й, 11-й тиждень
2.	Виконання завдань у робочому зошиті на практичних заняттях (розрахунок, написання висновків та пропозицій, підготовка презентації, захист)	50 балів/50%	6-й,-13-й тиждень
3.	Екзамен: виконання комплексного завдання за освітнім компонентом - теоретичні питання - розрахунково-практична задача	30 балів/30%	Згідно графіку здачі

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Письмове оцінювання	<12 балів	12-15	15-18 балів	20 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
	<10 балів	11-24	25-39	40-50 балів
Виконання завдань на практичних заняттях	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
	<10 балів	11-15	16-20	20-30
Тест множинного	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або	Виконано майже усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання

вибору		недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання		
	<10 балів	10-15	16-24	25-30 балів
Екзамен	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	3,6,9,12,15 тиждень
2	Самооцінка поточного тестування	7,14 тиждень
3	Перевірка та обговорення контрольних робіт	8,15 тиждень
5	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	кожну пару
6	Обговорення та самокорекція виконаної домашньої роботи студентами	через кожне практичне заняття
7	Розв'язування ситуативних завдань	на кожній парі
8	Перевірка та оцінювання письмових завдань	3,6,9,12,15 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

1. Бек В.Л., Капленко Г.В. Практикум з теорії статистики. Л.: Новий світ.2020.-288с. URL: <https://mybook.biz.ua/statistika/praktikum-z-teorii-statistiki-88316/>
- 2.Бегун С. І. Статистика: навчальний посібник / С. І. Бегун. – Луцьк: 2022. – 230 с. URL: https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/9.2-Begun_ZTS_2022.pdf2.
- 3.Бурдонос Л.І, Виноградня В.М., Фінансова статистика: навчальний посібник. Переяслав-Хмельницький. ФОП Домбровська Я.М., 2019. 139 с. URL: <http://ephsheir.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/5127>
- 4.Волкова Н. А., Подвальна Н. Е., Семенова К. Д. Економічний аналіз: Навч. посібник. Одеса: ППЦ «Белка». 2020. 240 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11684/1/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7.pdf>
5. Горкавий В. К. Статистика: Підручник. Третє вид., переробл. і доповн. Київ: Алерта, 2020. 644 с. URL: https://dakor.kiev.ua/wp-content/uploads/gorkaviy_statistika_zmist.pdf
- 6.Загальна теорія статистики : підручник / за ред. А. В. Непрана, І. А. Дмитрієва ; авт. кол.: І. А. Дмитрієв, О. А. Дмитрієва, О. М. Гіржева, А. В. Непран, Н. О. Бірченко, А. А. Воронкова, Н. В. Чуйко. – Харків : ПП Іванченка, 2022. – 720 с. URL:<https://dspace.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/16563>

7. Економічна статистика : навч. посібник / Л. С. Стригуль [та ін.] ; заг. ред. Л. С. Стригуль ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Дрогобич : Коло, 2022. – 333 с. URL:<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/67940>
8. Паршин Ю.І., Паршина О.А. Основи економічного аналізу: Навч. Посібник - Дніпро: «ФОП Дробязко С.І.», 2020. - 180 с. URL: <https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/17.1-Parshyn.pdf>
9. Ярова В. В., Велієва В. О. Теорія економічного аналізу: навч. посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Харків. ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. 2021. 115 с. URL: ero.btu.kharkiv.ua/items/c1e018de-659b-45e9-a183-fe3198b5b021
10. Єршова Н. Ю. Економічний аналіз [Електронний ресурс] : навч. посібник / Н. Ю. Єршова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2023. – 190 с. – Представлено: с. 1-26 ; 186-190. – URI: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/66910..> URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/66910>

6.2. Інші джерела

1. Онопрієнко І.М. Статистичні методи в маркетинговому аудиті та контролі аграрного підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. No 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/17108>
2. Онопрієнко І.М., Селезень О.М. Ринок страхових послуг в Україні: фінансово-аналітичний огляд. *Східна Європа: Економіка, бізнес, управління*. Вип.1(46) 2025.С.27-33. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.46-4> URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua|20-2019-ukr>
3. Шумкова О.В., Шумкова В.І., Онопрієнко І.М. Аналіз інформаційних передумов обрання банківських послуг споживачами в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 80.С.157-163. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure80-27> URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/80-2024>

6.3. Методичне забезпечення

1. Онопрієнко І.М. Статистика та теорія економічного аналізу. Конспект лекцій. Суми, 2025 р. - 125с. (*Протокол №4 від 02.09.2025.*)
2. Онопрієнко І.М. Статистика та теорія економічного аналізу. Методичне видання для практичних занять. Суми, 2025 р. - 50с. (*Протокол № від 27.03.2025*)
3. Курс «Статистика та теорія економічного аналізу» в системі Moodle. /Автор Онопрієнко І.М. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=316>

6.4. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт «Законодавство України». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційна інтернет-сторінка статистичної служби Євросоюзу. <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

6.5. Програмне забезпечення

1. Використання стандартного пакетів Microsoft: Word, Excel, PowerPoint, Stat Soft (Statistica)
 2. Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани).
- Сервіс для організації онлайн-занять та веб-семінарів «Zoom»